

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 210

van **EMMILY TALPE**

datum: 20 december 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Sojaproductie in Vlaanderen - Afhankelijkheid van het buitenland

De import van soja, en dan in het bijzonder die vanuit Zuid-Amerika, wordt regelmatig onder vuur genomen in de discussie over het verdwijnen van het Amazonewoud. In Vlaanderen leeft dit bewustzijn al zeer lang. Vandaar dat we ook al aan het tweede Actieplan Alternatieve Eiwitten toe zijn. Dat heeft betrekking op soja voor dierlijke consumptie en voorziet onder meer in een vermindering van de afhankelijkheidsratio van Vlaanderen van de import van buitenlandse soja. Tegelijkertijd experimenteert het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) al een aantal jaren met de ontwikkeling van sojaplanten die aangepast zijn aan ons klimaat, zodat we meer en meer onze eigen soja kunnen telen. Daarnaast zijn er ook experimenten vanuit een bedrijf als Alpro voor de teelt van soja bestemd voor menselijke productie.

1. a) Hoe is de import van buitenlandse soja jaarlijks geëvolueerd in de periode 2009-2019? Graag ook een onderscheid naargelang de herkomst van soja (Zuid-Amerika, Verenigde Staten...).
- b) Hoe is de afhankelijkheidsratio van Vlaanderen ten aanzien van buitenlandse soja geëvolueerd in de periode 2009-2019?
2. Hoeveel mv-certificaten van maatschappelijk verantwoorde soja werden in de periode 2009-2019 jaarlijks aangekocht?
3. a) Hoeveel hectare soja wordt in Vlaanderen verbouwd voor dierlijke voeding? Graag een jaarlijkse evolutie sinds de start van de experimenten.
- b) Hoeveel bedroeg de gemiddelde jaarlijkse opbrengst per hectare?
4. Hoeveel hectare soja wordt in Vlaanderen verbouwd voor menselijke consumptie? Graag een jaarlijkse evolutie sinds de start van de experimenten.
5. ILVO heeft inmiddels een Europese aanvraag ingediend voor de erkenning van twee sojasoorten die het instituut heeft ontwikkeld op Vlaamse leest.
 - a) Over welke variëteiten gaat het precies?
 - b) Wat is de stand van zaken in het erkenningsproces?

- c) Lopen er bij ILVO inmiddels nog nieuwe experimenten rond soja? Zo ja, welke?
- 6.
- a) Zal de uitrol van het verbouwen van soja een hogere vlucht nemen eens de Europese erkenning een feit is?
 - b) Zal de teelt van soja in Vlaanderen worden aangemoedigd vanuit het beleid
 - voor dierlijke consumptie;
 - voor menselijke consumptie?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 210 van 20 december 2019

van **EMMILY TALPE**

Nationale invoercijfers uit derde landen hebben betrekking op de lidstaat waar het product in kwestie binnen de Europese douane-unie werd gebracht. Nationale invoercijfers uit derde landen zijn niet representatief voor het effectieve gebruik van het ingevoerde product in de betrokken lidstaat, want vanuit lidstaten met maritieme havens worden geïmporteerde goederen, al dan niet na verwerking frequent doorgevoerd naar andere lidstaten.

1. a. Tabel 1 geeft de evolutie weer van de invoer van soja in België in de periode 2009-2018. We beschikken niet over aparte cijfers voor Vlaanderen. De cijfers voor 2019 zijn nog niet beschikbaar.

Tabel 1: Jaarlijkse hoeveelheid ingevoerde soja (ton) in België in de periode 2009-2018 (Bron: Eurostat)

Jaar	Invoer totaal (ton)	
	Sojabonen	Sojaschroot
2009	651.413	1.269.591
2010	581.220	1.352.503
2011	562.315	1.442.130
2012	405.520	1.353.552
2013	262.370	1.119.622
2014	306.851	1.232.582
2015	327.035	1.362.977
2016	359.819	1.362.368
2017	355.482	1.370.203
2018	678.501	1.258.347

Tabel 2.a: Belangrijkste oorsprong van hoeveelheid ingevoerde sojabonen (% van totaal ingevoerde hoeveelheid sojabonen) in België in de periode 2009-2018 (Bron: Eurostat)

Land/Jaar	% van ingevoerde hoeveelheid sojabonen in België									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Argentinië	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brazilië	37	5	32	15	0	5	0	16	0	33
Canada	24	21	28	54	43	42	54	41	47	26
Frankrijk	0	0	1	2	1	2	7	10	12	8
Indië	0	0	0	0	1	1	3	3	4	2
Nederland	25	51	30	21	49	44	32	25	3	18
VSA	12	11	0	5	0	0	0	1	25	11

Tabel 2.b: Belangrijkste oorsprong van hoeveelheid ingevoerde sojaschroot (% van totaal ingevoerde hoeveelheid sojaschroot) in België in de periode 2009-2018 (Bron: Eurostat)

Land/Jaar	% van ingevoerde sojabonen in België									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Argentinië	31	17	14	18	4	10	16	19	18	12
Brazilië	14	2	4	9	2	2	7	13	11	6
Canada	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Frankrijk	0	0	1	1	2	2	0	0	0	1
Indië	2	1	5	4	3	5	2	0	4	3
Nederland	45	71	70	64	84	75	69	62	61	74
VSA	0	0	0	1	2	2	3	3	4	4

- b. Er worden in België heel wat inspanningen geleverd om de afhankelijkheid van soja sterk te verminderen in de veevoeding. Dit gebeurt onder meer door de optimalisatie van het hergebruik van rest- en nevenstromen uit de voedingsindustrie. Daardoor is de afhankelijkheid volgens de sectorfederatie BFA gedaald tot 50 % van 2009 tot 2018.
2. Tabel 3 geeft een overzicht voor België weer van de aangekochte hoeveelheid mv-soja met mv-certificaten.

Tabel 3: Hoeveelheid mv-soja (ton) ingevoerd in België in de vorm van mv-certificaten in de periode 2009-2018 (Bron: Belgian Feed Association)

Jaar	Soja-invoer onder mv-certificaat (ton)
2009	100.000
2010	150.000
2011	250.000
2012	320.000
2013	389.000
2014	385.000
2015	380.000
2016	410.000
2017	365.000
2018	365.000

- 3-4.a. Tabel 4 geeft een overzicht weer van de geregistreerde oppervlakte aan soja in Vlaanderen. Landbouwers registreren de teelten van hun bedrijf, maar niet welke bestemming hun afnemers later aan de oogst geven. Geteelde soja kan voor meerdere doeleinden gebruikt worden. Vaak zal de kwaliteit van de oogst bepalen of de soja al of niet voor menselijke consumptie geschikt is.

Tabel 4: Jaarlijks geteelde oppervlakte (ha) aan soja in Vlaanderen in de periode 2010-2019 (Bron: departement Landbouw en Visserij)

Jaar	Geteelde oppervlakte sojabonen in Vlaanderen (ha)
2010	0,99
2011	1,60
2012	3,44
2013	0,82
2014	11,14
2015	14,12
2016	16,88
2017	42,19
2018	49,99
2019	57,77

- b. De opbrengst per hectare is, net zoals bij andere landbouwgewassen, onderhevig aan schommelingen die veroorzaakt worden door omstandigheden tijdens het groeiseizoen (o.a. temperatuur en neerslag).

In de praktijk behalen landbouwers gemiddeld 3 ton/ha aan droge bonen. De hoogste opbrengsten gaan richting 4,5 ton/ha.

5. a. Twee kandidaat-rassen zijn aangepast aan de Vlaamse omstandigheden. Dit wil vooral zeggen dat ze een goede opkomst en jeugdgroei hebben en vroeg afrijpen, zodat ze op tijd kunnen geoogst worden (eind september).
- b. Het officiële rassenonderzoek duurt 2 tot 3 jaar voor soja. Op dit moment is het eerste proefjaar voltooid. De rapportering van dit eerste jaar wordt verwacht in februari 2020.
- c. ILVO legt elk jaar kruisingsproeven en selectieproeven aan voor de verdere ontwikkeling van nieuwe kandidaattrassen. Er kunnen in de nabije toekomst dus nog nieuwe aanmeldingen verwacht worden. Daarnaast loopt er teelttechnisch onderzoek met betrekking tot mechanische onkruidbestrijding en verhoogd eiwitgehalte en opbrengst.
6. a. De Europese erkenning zal zeker een positieve stimulans betekenen voor de sojateelt in Vlaanderen. Er wordt verwacht dat soja geleidelijk aan zijn intrede zal vinden in Vlaanderen, en dit door de vraag naar duurzaam, lokaal geteelde GGO-vrije soja. Toch blijft de sojateelt voorlopig eerder een nichemarkt, die moet concurreren met GGO-vrije Europese soja vanuit de Donau-vlakte en GGO-soja vanuit derde landen, zoals de Verenigde Staten en Brazilië. Daarom zullen ook een aantal andere factoren een rol spelen bij dit succes, zoals een concurrentieel prijsniveau ten opzichte van de ingevoerde soja en de aanpak van wildschade.
- b. Zoals opgenomen in mijn beleidsnota Landbouw en Visserij 2019-2024, voorzie ik in de mogelijkheden om via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) ketenvernieuwing en keteninnovatie te ondersteunen door meer in te zetten op lokale stromen, reststromen en het sluiten van de eiwitkringloop. Vanuit het landbouwbeleid ontwikkelen we een eiwitbeleid dat zich richt op een brede en duurzame invulling van de eiwitbehoefte in Vlaanderen, zowel voor voeding als voor voeder, in het kader van gezonde en kwalitatieve voeding en voeder.